

DRUŠTVENE VESTI

Naš najvažnejši apostolat

»Prosim vas, ne prezrite najvažnejšega sredstva, katero nam je v boju proti nasprotnikom katoliške misli dano, namreč tiska! Brez njega ste izgubljeni.« Tako je govoril sedanji sveti Oče Pij XI. neki skupini romarjev. — Res, mi katoličani se važnosti dobrega tiska premalo zavedamo. Tisk je velesila, ki usužnjuje duhove in dela javno mnenje. Če hočemo, da bo javno mnenje katoliško, naklonjeno verskemu pokretu, tedaj moramo razširiti naš katoliški tisk v sleherni hišo, v najzadnjo gorsko vas. Nobena hiša bi ne smela biti brez katoliškega lista. Noben zaveden katoliški fant in dekle brez svojega glasila.

Najstarejše mladinsko glasilo »Naš dom« stopa zopet pred Vas, katoliški slovenski fantje! Polnih 26 let že prihaja med slovensko mladino. Ves čas svojega obstoja je bil glasnik katoliške misli, slovenske zavesti, pristne krščanske izobrazbe. Nismo imeli še nobenega mladinskega glasila, ko je začel izhajati »Naš Dom« ter orati ležino na verskem, prosvetnem in narodnem polju med slovensko mladino. — »Naš Dom« je bil tisti, ki je pomagal našim voditeljem sprožiti ogromen plaz narodnega in verskega gibanja, ki je zajel pred 30 leti slovensko mladino ter rodil najlepše sadove. Vsi drugi mladinski listi so nastali pozneje v dobi, ko so bile vrste mladega rodu že godne in močne, kar je bila zasluga našega štajerskega glasila. »Naš Dom« ima za seboj tradicijo, katere se ni treba sramovati, na zasluge za versko in prosvetno obnovo slovenske mladine je lahko ponosen.

»Naš Dom« vabi Tebe slovenski fant pa tudi dekle zopet na naročbo. V po-

polnoma novi, lepi in prikužni obliki bo predvidoma že ob Božiču prišel v roke naročnikov. Tudi vsebinsko se bo popolnoma preuredil, tako da bode v polni meri dosegel svoj cilj, ki ga ima kot glasilo Škofijskega vodstva FKA. S tem, da je postal »Naš Dom« glasilo našega versko-obnovitvenega gibanja v KA, je podana čolžnost, da si »Naš Dom« naroči sleherni katoliški fant v lavantinski škofiji.

Te dni so dobili skoro po vseh župnijah naši zaupniki nabiralne pole za nabiranje novih naročnikov. Ko bodo prišli agitatorji k Vam, ne odrecite, ampak z veseljem žrtvujte malenkostno naročnino 12 Din. Če ne moreš plačati vsega naenkrat, pa lahko plačaš naročnino v dveh ali celo treh obrokih. To pa bo vsak zmogel. Število naročnikov se mora dvigniti. V lavantinski škofiji je okrog 60—65 tisoč fantov, ali bi ne bilo mogoče med to veliko fantovsko armado nabrati 10 tisoč naročnikov? Ni nemogoče, če gre vsak s podvojeno pridnostjo na delo. Vse mora voditi zavest, da bomo najuspešnejše širili katoliško misel in jo utrjevali, če bomo imeli v vsaki hiši naš list, ki bo mesto nas govoril in branil katoliška načela. Kolikor novih naročnikov bomo pridobili za »Naš Dom«, toliko novih prijateljev bo imelo naše gibanje!

Kako bomo torj naredili? Postavimo si cilj: V vsako faro 100 »Naših Do-

mov«! K temu cilju se skušajmo čim bolj približati. Po tem, v koliko so se v tej ali oni fari približali tej številki, bomo sodili delavnost naših akcijonšev in zaupnikov, pa tudi zavednost naše mladine.

Če kje niste dobili nabiralnih pol, pišite po nje upravi »Našega Doma« v Maribor, Koroška cesta 5. Priglasite se novi zaupniki! Z združenimi močmi na delo za »Naš Dom«! Pokažimo, kaj znamo štajerski fantje!

*

Središče ob Dravi. Narodna prosveta v Središču ob Dravi priredi dne 5. decembra, ob pol 6. uri zvečer, nastop Miklavža, združen z družabnim večerom, pri pogrjenih mizah. Spored je zelo pester, zato na veselo svidenje na Miklavževo! — Dne 8. decembra, popoldne ob treh, pa vprizori znan misterij »Slehniki«, enega izmed najbolj priljubljenih misterijev naših odrov. Ponovitev istega je dne 16. dec., ob 7. uri zvečer. Vstopna običajna.

Št. Andraž pri Velenju. Vljudno naznanjamo, da se igra »Vaški lepove« zadnjo nedeljo zato ni vršila, ker je pristojna oblast sporazumno z društvenim odborom prireditev igre določila na prvo adventno nedeljo dne 2. decembra. Ker se igra dne 2. decembra sigurno vrši, vljudno vabimo vse, da nas obiščete v najobilnejšem številu. Za toploto v dvorani bo za slučaj mrazega vremena preskrbljeno. Torej na prvo adventno nedeljo na veselo svidenje! — Odbor.

*

Bohova. Preteklo nedeljo je umrla, večkrat previdena s sv. zakramenti, najstarejša posestnica v Bohovi Marija Čiček, roj. Frangeš, doma iz Spodnje Polskave. Bila je v 82. letu. Nad 522 let je gospodinjila na Bohovi, kjer je doživela tudi svojo zlato poroko s še živečim enakostarim možem Štefanom. Velike trume znancev od blizu in daleč so jo prišle kropit

in jemati slovo od matere. Tudi pogreba, ki ga je vodil č. g. dekan Sagaj, se je poleg sorodnikov udeležilo lepo število faranov in domačih gasilcev, ki so nosili krasne vence in sopke zadnjih jesenskih rož. Hočki pevci so ji zapeli v slovo dve žalovstevki »Vigrede« in »Blagor mu«. Njene zadnje besede na smrtni postelji so bile: »Kdor svoje dolžnosti izpolni, lahko spi.« Dobra mamica, počivaj po dolgoletnem delu in trpljenju v blaženem pokoju in miru!

Ptujska gora. Dne 17. t. m. je zažgala zlobna požgalčeva roka klet in prešo spoštova-

in mogli navesti nobenega stvarnega dokaza za mroža in podobne razlage. Najdba pri Querquevillu je postavila celotno zadevo v drugačno luč. Neverni Tomaži morajo priznati, da obstojajo živali »iz kraljestva bajk«, in kakor marsikatera druga znanstvena stroka bo moralo tudi živaloznanstvo pristati na to, da je beseda »nemogoče« v znanosti in v naravi zelo dvomljive vrednosti.

Istinitost peruanskega zaklada naj dokažejo naslednji zgodovinski podatki:

Za raziskovanje zahodne obali Južne Amerike je bilo važno dejstvo, da je prekoračil španski pustolovec Balboa leta 1513 panamsko zemeljsko ožino v Srednji Ameriki in dosegel Tih Ocean. Med potom je zvedel od prebivalcev o zelo bogati deželi ob morju južno od Paname. To je bila dežela Peru. Podal se je tja z ladjo, a se je moral vrniti. Potem so ga pa umorili. Preteklo je precej let, predno so izpeljali to trije možje, cesar Balboa ni mogel. Ti trije so bili: Franc Pizarro, Diego de Almagro in duhovnik Ferdinand de Luque. A tudi tem se je posrečilo šele pri tretjem poskusu, da so osvojili to bogato in izborno organizirano državo.

Peru je bila mogočna in zelo obljudena drža-

* Zgodovinski podatki so posneti po Mohorjevi knjigi »Preli novim svetovom«.

va, katero so ustanovili Indijanci iz rodu Inka (Inka = gospod, vladar). Začetek je zelo nejasen. Praoče Inkov je bil, kakor so trdili domačini, solnčni bog, ki je poslal po veri tamošnjih Indijancev na zemljo svojega sina ter svojo hčer, da bi jih učila obdelovati zemljo, graditi hiše in opravljati še razna druga potrebna dela. Vera v božansko pokolenje Inkov je bila ohranjena še ob prihodu Špancev. Člani rodu Inka so imeli na splošno mnogo večje pravice, kot drugi državljanji. Bili pa so v manjšini.

Najvišji bog Inkov je bil Pačakamah, ohranjevalec sveta. Za njim je prišel bog solnca. Temu je bilo posvečenih več velikih templjev. Eden največjih je bil na otoku jezera Titikaka. V tem templju so bili nakopičeni velikanski zakladi srebrnih in zlatih predmetov, ki so jih nanosili romarji tekom let. Ko so čuli Indijanci o bližnji zlatateljnih Špancev, so potopili vse zaklade v jezero. Podobno so storili prebivalci v dolini Orkos blizu mesta Kuzko. Vrgli so v jezero vse dragocenosti, med njimi tudi znano zlato verigo, katero je dal napraviti Vaina Kapah. Pozneje so večkrat poskušali Španci odpeljati iz jezera vodo, da bi našli te potopljene zaklade, a niso nikdar uspeli. In tako so največji zakladi Inkov še danes neodkriti.

Manjšini božanstev so poznali Inki mnogo.

lotil leta 1534 voznje po morju iz St. Malo na Francoskem in je dosegel izliv reke Lorenzo v morje.

Knez - prijatelj žensk.

Največji prijatelj ženskega spola je bil gotovo indijski knez Ghlas ud din iz Malve. Živel je pred 500 leti, od 1469 do 1499. Celi čas vladanja je preživel v ženski družbi. V njegovih palači je prebivalo 15 tisoč Indijk. Njegovi ministri, uradniki in svetovalci so bile ženske. Celo njegovi vojaki in častniki so pripadali nežnemu spolu.

Neprimerna razlika.

Na celem svetu je 225 oceanografskih zavodov, ki se pečajo z raziskovanjem morskega dna ter z žival-

nega in uglednega posestnika na Ptujski gori g. Franca Sagadina. Vrli, šele pred dvema mesecema ustanovljeni požarni brambi na Ptujski gori, ki je bila s svojim vnetim in požrtvovalnim predsednikom g. Mesaričem, čeravno ponoči, takoj na licu četrte ure oddaljenega mesta, se je zahvaliti, da je ves spodnji del lesene stavbe s prešo še ostal ter da se je rešilo iz lesenih prostorov prav vse vino, jabolčnica, vsa posoda, sadni mlin in sploh vse, kar je bilo v kleti, v skupni vrednosti nad 12.000 Din. Naši vse hvale in časti vredni gasilci so torej po takem svojo prvo skušnjo prestali z izvrstnim in odličnim uspehom ter so že takoj prvič pokazali, kaj je vredna dobra, agilna požarna bramba, četudi še brez brizgalne. Priserčna hvala pa gre seveda tudi našim marljivim, neutrudljivim ptujskogorskim gg. orožnikom, ki so v tako lepi stogi s požarno brambo omejili požar, tembolj, ker je bil pogorelec zavarovan le za borih 2000 Din. Novoustanovljeni, podpore potrebni in mladi požarni brambi na Ptujski gori pa iz srca častitamo na tako lepem prvem uspehu ter želimo, da bi se našlo veliko blagodušnih dobrotnikov, ki bi to novo prepotrebno društvo v našem starostnem trgu z vso vnemo in močjo podprli ter tako omogočili, da bi si zamoglo to prekorično društvo čimprej nabaviti tudi potrebno brizgalno. Bog pomozil!

Mala Nedelja. Žalostno so zapeli zvonovi v zvoniku farne cerkve, ko je šla po vsej župniji in tudi izven nje prav tužna vest, da starega očanca Mikla ni več med živimi. Umril je mož, res korenjak od pete do glave, namreč korenjak v pravem krščanskem smislu. Ni ga več med nami dobrega očeta Mikla Jurija, bivšega kmeta iz Drakove; v visoki starosti 78 let se je na poslednjih hribe poslovil iz te solzne doline in sicer malo pred smrtjo previden s tolažili sv. vere. Mož zaslužil, da se mu postavi tudi v »Slovenskem gospodarju« skromen spomnik, saj mu je bil dolga leta do svoje visoke starosti zvest prijatelj in marljiv bralec. Samo dobre knjige in časopisi so našli prostor v njegovi vzorni krščanski hiši. V svoji družini, kjer sta imela z ženo Lizo devet otrok, je vladala prava vzajemnost in medsebojna ljubezen. Peterini še živečim otrokom je poleg krščanske vzgoje preskrbel prav lepe domove. Hčer Antonijo je

celo šolal za poštno uradnico in je sedaj soproga uglednega trgovca g. Jakoba Čuček pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah. V njegovi hiši so našli sromaki in reveži pravo umevanje in tudi dejansko pomoč. Da je bil pravi vzor kristjan in mož, svedoči, ker je dal predlanskim v spomin 1900letnice Zveličarjeve smrti zgraditi v bližini doma v Drakovcih prav lično kapelico. Poseben častilec je bil Marije Pomočnice in sv. Klementa Hofbauer iz Dunaja, čigar kipa je dal postaviti tudi v kapelico. Dnevno po ure in ure je pokojni premočil v kapeli; poleti sedeč na stopnicah, v hladnem vremenu pa si je dal postaviti stol noter v kapelico. Veliko je blagopokojni Mikl skušal v življenju. Daleč po vsej okolici in Slovenski Štajerski je bil poznan kot pošten in soliden živinotržec in trgovec z vinom; šestokrat je izvažal živino celo v Svico in v druge daljne kraje. Tudi za splošen dobrobit domačega kraja je mnogo dobrega storil. O tem priča vzorno 12letno županovanje; d lgoletno odborništvo občine, raznih organizacij in tudi cerkveno-konkurenčnega odbora. Na lastno spodbudo, zlasti pa večinoma po njegovi pobudi in intervenciji je pri bivšem c. kr. namestništvu v Gradcu dosegel, da se je zgradila tudi pod njegovim vodstvom krasna lepa cesta iz Bučkovec k farni cerkvi Male Nedelje. G. inž. Ljupša mu je v imenu občine zaklical v poslovnem govoru ob odprtem grobu: »Ime Mikl bo z zlatimi črkami zapisano v domači občinski kroniki.« Veselo je bilo v njegovi družbi, saj je bil vedno vedrega značaja, vedno dostopen za šaljivo besedo. Pred dvema letoma je obhajal prav slovesno s se živečo dobro in skrbno ženo Lizo v krogu vseh svojih otrok in vnukov zlato poroko. Kako je bil vsesplošno priljubljen, je pričal izredno lep pogreb v nedeljo dne 18. novembra. S štirimi konji so peljali mrtvaški voz s kisto pokojnega Jurija k cerkvi k pozni sv. maši. Po sv. opraviču pa se je nato razvil velik pogrebni sprevod na pokopališče, kakršnih že dolgo ni bilo pri Mali Nedelji. Naj mu ljubi Jezus na prošnjo Marije Pomočnice in sv. Klementa da večno plačilo pri sebi v nebesih! Vsem žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo dne 18. nov. smo spremili k poslednjemu počitku daleč naokrog spoštovanega posestnika Jožefa Lapija,

Stanovska država — vedno glasnejša zahteva vseh narodov!

Poznaš njen ustroj? Edina slovenska knjiga o tem je: Dr. Aleksič, Stanovska država, stane 12 Din. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

kateremu je dobri Bog, ki je plačnik vseh dobrih del, naklonil lepo starost 82 let. Blagi pokojnik je bil prava kmečka korenina in je samo tri tedne pred odpoklicem v večnost zbolel. Ranjki je bil vseskozi krščansko misleč gospodar, kateremu je bil »Slovenski gospodar« da zadnjega zvesti prijatelj. Kot tak je bil tudi vzoren katoličan, odločen bojevnik za katoliška verska načela ter naravnost vzgleden ter praktičen katoličan, ki ni od rane mladosti do častitljive starosti zanemarjal svojih verskih dolžnosti. Bodi blagemu pokojniku na onem svetu plačilo za vse dobro, kar je storil svojemu bližnjemu, žalujoči se naj tolažijo s tem, da je odšel k Bogu po najlepše plačilo. Naj počiva v miru božjem!

Razkrižje pri Ljutomeru. Bolj poredkoma se oglašamo v »Slovenskem gospodarju«, ker tu pri nas posebnih novic v jesenskih in zimskih časih ni. Storili smo pa zares veliko in že davno zaželjeno delo. To jesen smo namreč dogotovili naše novo pokopališče z mrtvašnico vred, ki bo služilo za naše 4 okoliški vasi in bregove kot posmrtni dom. Toréj v teh težkih časih se gibljemo in uspevamo kljub oviram, ki so nam jih delali nekaterniki, ki bi se radi dali pokopati na štrigovskem župnijskem pokopališču, katero je od nas oddaljeno 6—7 km. Naša prošnja za ustanovitev filijalnega pokopališča je bila vložena 1930, ter se zahvaljujemo pristojnim upravnim in cerkvenim oblastem, ki so naši prošnji na vse zahteje ustregla in vse ovire kot neutemeljene zavrnila, upoštevajoč vse naše razloge, ki smo jih v naši prošnji podali. To pokopališče bo služilo za pokopavanje mrtvih iz vasi Veščica, Razkrižje, Šafarsko in Gibina ter okolišnih bregov: Globoke, Globočkega brega, Šprinca, Razkrižkog brega, Šafarsčaka in Gibinščaka. — Pozdravljen naš vrli »Slovenski gospodar« za katerega pridno agitiramo po vsej okolici!

stvom in rastlinstvom na dnu morij. V primeri z imenovanimi zavodi za proučevanje morskoga dna so le 3 raziskovalnice, katere studirajo puščave ter stepe, njih rastlinstvo in živalstvo. In vendar tvorijo puščave eno četrtino celotne zemeljske površine.

Ogromen rezervoar ali zbirališče za vodo so zgradili ob avstralski reki Collie. Rezervoar je dolg 220 m in so ga ustvarili, da bi v njem zbirali vodo za umetno natanakanje južnoavstralske pokrajine od 138 gkm. Celih 320 km dolgi namakalni kanali ali prekopi so že gotovi. Rezervoar bo hranil 34 do 40 milijonov hl vode.

Verovali so, da je človek iz duše in telesa in da je duša neumrljiva. Po smrti začne človek drugo življenje. Dobri pridejo v nebesa, hudobni v pekel. Verovali so tudi v nekako splošno vstajenje. Svojim bogovom so darovali krotke domače živali: ovce, jagnjeta, domače zajce, ptiče, a tudi zelenjavo in blago. Niso pa odobrvali človeških žrtev, ki so bile v navadi v Mehiki.

Država je bila razdeljena v štiri pokrajine. Prestolnica je bila Kuzko. Moško prebivalstvo vsakega kraja je bilo razdeljeno v desetnije z desetnikom na čelu. Pet desetnij je tvorilo višjo enoto, iz katerih so bili sestavljeni oddelki po 100, 500 in 1000 mož. Desetniki so morali svojim podrejenim pomagati v vsaki stiski. Bili pa so tudi javni tožniki (državni pravdniki) za prestopke in pregrehe, katere je zagrešil kdo iz njihove čete. Voditelj vsake čete, ki je zanemarjal svojo dolžnost, je bil hudo kaznovan. Zato so pazili vsi načelniki zelo strogo na dejanje in nehanje podrejenih. Dežela ni poznala lenuhov in potepuhov. Kazni so bile težke. Za najmanjši prestopke je bila določena smrtna kazen.

Državni uradniki so zapisovali natanko vse novorojene in umrle osebe. V Peru je bila celo tajna policija, ki je imela nalogo, skrivaj opazovati izvrševanje zakonov v posameznih pokrajinah in o tem poročati.

V zvezdoznanstvu rod Inkov ni bil kdove kako podkovan. Vedeli so pač, da se dovrši tek solnca v enem letu. Poznali so obe enakonočji, ki so ju obhajali zelo slovesno. Bali so se mrkov solnca in lune. V zdravilstvu so uporabljali puščanje krvi, čistilna sredstva in proti mrzlici kinin. Kar zadeva pesništvo, so poznali burke ter žaloigre, ki so jih uprizarjali na kraljevem dvoru, a tudi pesmi. Delali so posebne viseče mostove, ki so jih obnavljali v rednih presledkih.

Glavno mesto Kuzko je bilo znamenito in lepo. Peruanci so ga imeli v veliki časti. V njem je bilo mnogo templjev in obilo velikih palač. Nekateré sobe v teh palačah so bile 15 m dolge in 7 m široke. V mestu so bile šole, v katerih so razlagali modroslovje, več gostiln za tujce, mnogo vrtov in utrdb. Največja utrdba je bila zgrajena iz velikanskih kamnov. Čudno je, kako so mogli Indijanci, ki niso imeli železnega orodja, lomiti velike skale in jih prevažati po daljavah do Kuzka. Pred to utrdbo je bila velikanska skala, katero so imenovali »trudni kamen«. 20 tisoč Indijancev jo je privleklo na to mesto, da bi jo uporabili pri zgradbi trdnjave. Tam pa se je prekotahla na strmih in zmlela pod sabo 4000 ljudi, dokler ni obležala.

Pokrajine in posamezniki so plačevali kralju davek. Zanimivo je, da Peruanci zla'a, srebra